

PATRICIA HIGHSMITH • Ripley ve Peşindeki Çocuk

The Boy Who Followed Ripley

İlk baskısı 1980'de yapılmıştır.

© 1993 Diogenes Verlag AG, Zurich

Bütün hakları saklıdır.

Bu kitabın yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

İletişim Yayınları 3661 • Dünya Edebiyatı 348

ISBN-13: 978-975-05-3948-0

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Can Belge

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Gemini desteğiyle yapılmıştır.

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berfin İnan

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

PATRICIA HIGHSMITH

Ripley ve Peşindeki Çocuk

The Boy Who Followed Ripley

ÇEVİREN

Tülin Cansunar

PATRICIA HIGHSMITH 19 Ocak 1921'de Texas Fort Worth'te doğdu. Doğum adı Mary Patricia Plangman'dı. Annesiyle babası o doğduktan on gün sonra boşandı. 1927'de annesi ve üvey babası sanatçı Stanley Highsmith'le birlikte New York'a yerleşti. Burada, eğitim gördüğü Barnard College'da İngilizce, Latince ve Yunanca öğrendi. On altı yaşında yazar olmaya karar verdi. İlk önce çizgi roman tarzı metinler yazdı. İlk romanı *Trendeki Yabancılar* 1950'de yayımlandı. Kitap, yakaladığı satış başarısının ardından Alfred Hitchcock tarafından filme uyarlandı. Bu sayede erken yaşta bir üne kavuşsa da Amerika Birleşik Devletleri'nde kıymeti çok geç bilindi.

1952'de yazdığı *Tuzun Bedeli* kitabını eşcinsel mevzulara girdiği için ilk yayıncısı basmayı reddetti. Bu kitabı başka bir yayınevinden Claire Morgan takma adıyla yayımladı. Daha sonra, 1990'da aynı kitabı *Carol* ismiyle ve kendi adını kullanarak tekrar yayımladı ve 2015 yılında bu romanı da Todd Haynes tarafından filme uyarlandı.

1954'te *Beceriksiz*'i yazdı (2016'da Andy Goddard tarafından "A Kind of Murder" ismiyle filme uyarlandı). Bu romanı yayımlandıktan sonra Avrupa'ya taşındı. İtalya'nın Positano kentinde, kaldığı otelin balkonundan manzaraya bakarken kıyıda gördüğü bir genç adam en popüler roman karakteri Tom Ripley'ye, Pasitano kasabası da Mongibello'ya ilham kaynağı oldu. 1955'te yayımladığı *Becerikli Bay Ripley*, daha sonra buna ekleyeceği dört Ripley romanıyla birlikte "Ripliyad" adı verilecek beşlemenin ilk kitabıydı ve Highsmith'e dünya çapında bir ün kazandırdı. Ripliyad'ı oluşturan diğer kitaplar: *Ripley Karanlıkta* (1970), *Ripley'nin Oyunu* (1974), *Ripley ve Peşindeki Çocuk* (1980) ve *Ripley Su Altında* (1991). Bu beş kitabın ilk üçü çeşitli dönemlerde ve çeşitli yönetmenler tarafından filmlere uyarlandı.

Hayatı boyunca çoğu gerilim tarzında yirmiden fazla kitaba imza atan Highsmith, O. Henry Memorial, Edgar Allan Poe Award, Le Grand Prix de Littérature Policière, Crime Writers' Association of Great Britain Award gibi birçok önemli ödül aldı. 4 Şubat 1995'te akciğer kanseri nedeniyle İsviçre'de öldü.

Monique Buffet'ye...

1

Tom parke zeminde olabildiğince ses çıkarmadan, yaklaştığını fark ettirmemeye çalışarak usul usul ilerledi, banyosunun eşini geçti, durup kulak kabarttı.

Kırt – kırt – kırt – kırt.

O öğleden sonra çıkış deliklerine ya da ne deniyorsa oralara, binbir özenle şırınga ettiği Rentokil'in kokusunu hâlâ alması-na karşın gayretli küçük canavarlar yine iş başındaydı. Tom'ın tüm çabaları boşa gitmişçesine o bıçkı makinesi gibi gürültü sürüp gidiyordu. Tahta raflardan birinin altında katlı duran pembe el havlusuna bir göz attı, şimdiden incecik sarımsı kah-verengi minik bir bıçkı tozu tepciğinin birikmiş olduğunu gördü.

Tom, “Susun be!” diye bağırıp yumruğunun yanıyla dolap kapağını çarptı.

Sustular. Sessizlik. Tom, küçük böcek-kafaların elinde testelerle duralayarak birbirlerine kaygıyla baktıklarını, bir yandan da, “Bunu daha önce de gördük. Yine ‘efendi’ geldi ama şimdi gider,” dermiş gibi başlarını salladıklarını gözünde canlandırdı. Tom'ın da bunu daha önceden görmüşlüğü vardı.

Doğramacı karıncalar aklından bile geçmezken her zamanki yürüyüşüyle banyoya girerse daha onlar Tom'ı duymaya kalmadan o, onların yorulmak bilmez kıtırtılarını fark ediyordu, atacağı tek bir adım daha ya da musluğun açılma sesi birkaç dakikalığına susturuyordu onları.

Heloise, Tom'ın bu işi fazla ciddiye aldığını düşünüyordu.

“Onlar dolabı *devirinceye* kadar yıllar geçer,” diyordu. Ne var ki Tom, raftan tertemiz, katlanmış bir pijama aldığında onların tozlarını üflemesine, Xylophone (Kerosen'in fiyakalı adı) adlı bir Fransız ürünü satın alıp kullanmasına neden olmalarına, ayrıca evdeki iki ansiklopediye başvurmasının hiçbir işe yaramaması yüzünden karıncalarca bozguna uğratıldığı gerçeğinden hiç mi hiç hoşnut değildi. *Camponotus* tahtayı kemirerek açtığı tünellere yuvasını kurar. Bkz. *Campodea*.¹ Kanatsız, kör ama yılsıdır, ışıktan kaçır, kaya altlarında yaşar. Tom'ın, başının belasının yılsılığını düşünmemesi bir yana, kaya altlarında falan da yaşadığı yoktu. Şu eski dost Rentokil böcek ilacı için ta Fontainebleau'ya gitmişti. Evet dün ilk atağı başlatmış, bugün de ikincisini yapmış, yine de yenilmişti. Rentokil'i yukarı sıkmak zordu ama öyle yapmak zorundaydınız çünkü delikler rafların altındaydı.

Tam merdivenin dibindeki gramofonda *Kuş Gölü*, böcekler gibi onunla eğlenmek istercesine zarif bir geçişle muhteşem bir valse girdiğinde kırt kırtlar da kısa bir aradan sonra yeniden başladı.

“Tamam, vazgeç artık,” dedi Tom kendi kendine, “zaten bugün yapılacak başka şey yoktu.” Yine de dün olsun, bugün olsun yapıcı davranmak istemişti. Masasını temizlemiş, kâğıtlarını atmış, limonluğu süpürmüştü, önemli bir tanesi Jeff Constant'ın Londra'daki ev adresine olmak üzere iş mektuplarını yazmıştı. Tom o mektubu erteleyip duruyordu ama bugün Jeff'e okuduktan soma hemen yok etmesini istediği bir mektup yazmıştı. Bir daha kesinlikle yeni keşfedilmiş Derwatt tuvali ya da taslağı ortaya çıkmamasını salık vermiş ve lisan-ı münasiple Perugia'daki sanat okulunun ve hâlâ genişlemeyi sürdü-

1 (Lat.) Termit ve karınca familyası.

ren sanat gereçleri şirketinin kârı yetmez mi diye sormuştu. Buckmaster Sanat Galerisi, özellikle de profesyonel fotoğrafçı, ama şimdilerde gazeteci Edmund Banbury'yle birlikte galerinin ortağı olan Jeff Costant, o başarısız Bernard Tuftsların ya da Derwatt'ın eserlerinin pek de başarılı sayılmayacak kopyalarının satışını artırma düşüncesini kafalarında evirip çevirip keyifleniyorlardı. Bugüne kadar bunu başarmışlardı da, ne var ki Tom güvenlik gerekçesiyle durdurulmasını istiyordu.

Tom bir yürüyüş yapmaya, Georges'ta bir kahve içip düşüncelerini değiştirmeye karar verdi. Saat daha akşamın dokuz buçuğuydu. Heloise salonda arkadaşı Noëlle'le oturmuş Fransızca laflamaktaydı. Noëlle Paris'te yaşayan evli bir kadındı, gece onlarda kalacaktı, kocası yanında değildi.

Heloise sarı kanepede doğrularak neşeyle sordu. “*Succès, chéri?*”²

Tom azıcık yüzünü ekşiterek gülmek zorunda kaldı. “Hayır!” Sonra konuşmayı Fransızca sürdürdü. “Yenilgiyi kabul ediyorum. Doğramacı karıncalarca alt edildim!”

“A-a-aah.” Noëlle acıdığını gösteren bir inilti çıkardı, ardından kıkır kıkır gülmeye koyuldu.

Hiç kuşkusuz kafasında başka bir şey vardı, Heloise'la konuşmasına dönmek için can atıyordu. Tom, eylül sonlarında ya da ekim başında bir gemi gezisi serüveni tasarladıklarını biliyordu, Antarktika belki, Tom'ın da gelmesini istiyorlardı. Noëlle'in kocası işini bahane ederek kesin bir dille reddetmişti bile.

“Ben biraz yürüyüşe çıkıyorum. Yarım saate kadar dönerim. Sigara istiyor musunuz?” diye ikisine birden sordu.

“Ah, oui!” dedi Heloise. Bir paket Marlboro demek istiyordu. Noëlle, “Ben bıraktım,” dedi.

Tom'ın anımsadığı kadarıyla üçüncü bırakıştıydı bu. Başını salladı, ön kapıdan çıktı. Madam Annette bahçenin ön kapılarını henüz kapatmamıştı. Tom dönüşünde kapayacağını düşündü. Sola döndü, Villeperce'in merkezine doğru yürümeye koyuldu. Hava ağustos ortası için serinceydi. Komşularının ön

2 (Fr.) Başardın mı canım?

bahçelerinde yığınla g l açmıştı, tel parmaklıkların ardından göze arpıyorlardı. Yaz saati uygulaması nedeniyle hava olması gerektiğinden aydınlıktı, yine de ansızın Tom eve dönüş yolu için bir fener almış olmayı istedi. Bu yolun doğru d r şt kaldırım yoktu. Derin bir soluk aldı. “Doğramacı karıncalar yerine yarın klavsenle dinleyeceğın Scarlatti’yi düşün.” Heloise’ ekim sonunda belki Amerika’ya götüreceğini düşün. Bu, karısının ikinci gezisi olacaktı. New York’a bayılmış, San Francisco’yu güzel bulmuştu. Bir de mavi Pasifik’i.

Köyün küçük evlerinin bazılarında sarımsı ışıklar yanmıştı. Kapının  st nde Georges’un eğik kırmızı harflerle *Tabac* yazan ve alttan aydınlatılan tabelası göze çarpıyordu.

Barın sahibesi tam bira bardağn tezg ha gürültüyle koyarken Tom da içeri giriyordu, başıyla kadn selamlayarak, “Marie,” dedi. Burası işçi sınıfının bariydi, Tom’ın evine köydeki öbür bardan daha yakın, oğ  zaman da daha eğlenceliydi.

“Mösyö Tome, a va?³” Marie kıvrıcık siyah saçlarını cilveli bir hareketle arkaya attı, kıpkırmızı rujlu büyük ağız kayıtsızca Tom’a gülümsedi. Elli beşindeydi ama hiç göstermiyordu. “Dis-donc!⁴” diye bağırarak tezg hta pastislerinin başına tünemiş iki erkek müşteriyle yarım kalan konuşmasına paldır küldür dald. “O pislik var ya o pislik!” Gün boyu pek çok kez atışmalarda geçen bu sözcükle başkalarına söz gecirmek istiyordu. Konuşmayı biri bırakıp biri alan gürültücü adamlar hiç oralı olmayınca devam etti. “O rezil çok iş yapmış orospular gibi serilmiş yatıyor! Başına geleni de hak ediyor!”

Tom, Giscard’dan mı söz ediyor diye merak etti, yoksa adam yöredeki bir taş işçisi miydi? Marie’nin yarım saniye dikkatini çekmeyi başarır başarmaz da, “Kahve,” dedi, “bir paket de Marlboro!” Georges’la Marie’nin, adı “faşist’e çıkmış Chirac taraftar olduklarını biliyordu.

Georges, karısını susturmak için Tom’ın solundan gürledi. “Eh Marie!” Georges tombul elli, fii gibi bir adamdı, kadehleri parlatıyor, kasanın sağındaki rafa özenle diziyordu. Tom’ın

3 (Fr.) Nasılsınız?

4 (Fr.) Söylesene.

arkasında gürültülü bir langırt oynanmaktaydı. Dört yeniyetme delikanlı çubukları döndürüyor, kurşun şortlu küçük kurşun adamlar da öne arkaya dönerken bilye büyüklüğünde bir topa vuruyorlardı. Ansızın Tom, sol tarafında, barın “L” yapan ucunda, evinin yakınındaki yolda birkaç gün önce de gözüne çarpan o çok genç delikanlıyı gördü. Çocuk kahverengi saçlıydı, Tom’ın anımsadığı kadarıyla işçilerin giydiği türden Fransız mavisi bir ceket, bir de kot pantolon giymişti. Onu ilk gördüğünde, beklediği konuk için öğleden sonra bahçe kapılarını açarken, çocuk yolun tam karşısında, altında kımıldamadan durduğu büyük kestane ağacından o yana doğru yürümeye başlayarak yolu geçmiş, Villeperce’ten uzaklaşmıştı. Belle Ombre’u dikizleyip ailenin alışkanlıklarını gözlüyor olabilir miydi? “Doğramacı karıncalar gibi keyfe keder bir kaygı daha,” diye aklından geçirdi Tom. “Başka bir şey düşün.” Kahvesini karıştırdı, bir yudum aldı, çocuğa bir daha göz attı, o da Tom’a bakıyordu. Çocuk hemen gözlerini indirdi, bira bardağını kaldırdı.

“Şu var ya Mösyö Tome!” Marie tezgâhın üstünden ona doğru eğilirken bir yandan da parmağıyla çocuğu gösteriyordu. Parayla müzik çalan makinenin o arada başlayan felaket şamatasını bastırmak için yüksek tonda fısıldayarak, “Amerikalı,” dedi. “Bu yaz burada çalışacağını söylüyor. Ha-ha-haah!” Bir Amerikalı için çalışmak son derece gülünç bir şeymiş gibi ya da belki ortadaki işsizliğe bakılırsa yapacak iş kalmadığına inandığından, genizden gelen boğuk bir sesle güldü.

“Onunla tanışmak ister misin?”

“Yok, teşekkür ederim. Nerede çalışıyor?”

Marie omuzlarını silkti ve bir bira çağrısına yöneldi. Bira musluğunu açarken başka bir müşteriye de, “Eh, *onu* nereye sokacağını biliyorsundur!” diye neşeyle bağırdı.

Tom’ın aklı Heloise’la olası Amerika turundaydı. Bu kez New England’a gitmeleri gerekiyordu. Boston. Oradaki balık pazarı, Independence Hall, Milk Sokağı ve Bread Sokağı. Pek doğru dürüst çıkaramayacağını düşünse de Tom’ın doğduğu yerdi. Eski günlerde kerhen çek olarak 11,79 dolarlık arma-

ğanlar veren Dottie Teyze, öldüğünde, Tom'ın yeğleyeceği havasız küçük evi yerine 10.000 dolar bırakmıştı ona. Yine de Heloise'a büyüdüğü evi dışından da olsa gösterebilirdi. Dottie Teyze'nin çocukları olmadığına göre evin kız kardeşinin çocuklarına kaldığını tahmin ediyordu Tom. Tezgâhın üstüne kahve ve sigara için yedi frank bıraktı, mavi ceketli çocuğa bir göz attığında onun da parasını ödediğini gördü. Tom sigarasını söndürdü, ortaya yüksek sesle, "*Soir*⁵!" dedi ve çıktı.

Hava kararmıştı. Tom sokak lambasının pek de parlak sayılmayacak ışığı altında anacaddede karşıya geçti, evinin birkaç yüz metre ileride olduğu daha karanlıkça bir sokağa girdi. Tom'ın sokağı dümdüz, çift yönlü, taş döşeli bir yoldu; sokağı iyi biliyordu, yine de farlarıyla yolun solunu görebilmesine olanak veren bir arabanın yaklaşması onu rahatlattı. Araba geçer geçmez arkasında hızlı, yumuşak adımlar duyunca döndü.

Elinde fener olan bir karaltıydı. Tom kot pantolonla tenis ayakkabılarını gördü. Bardaki çocuktu.

"Bay Ripley!"

Tom gerildi. "Evet?"

"İyi akşamlar." Çocuk durdu, feneri evirip çeviriyordu. "B-Billy Rollins benim adım. Fenerim olduğuna göre evinize kadar size eşlik edebilirim, ne dersiniz?"

Tom hayal meyal karemsi bir yüzle koyu renk gözler gördü. Tom'dan kısaydı. Terbiyeli bir ses tonu vardı. Başına bela olacak mıydı bu çocuk, yoksa bu gece aşırı vesveseli mi davranıyordu? Yanında topu topu on franklık iki kâğıt para vardı ama bu akşam itişip kakışmayı da kaldıracak durumda değildi. "Ben iyiyim, teşekkürler. Çok yakında oturuyorum."

"Biliyorum. Eh, benim de yolum aynı."

Tom önünde uzanan karanlığa kaygıyla bir göz attı, sonra yürümeye başladı. "Amerikalı mısınız?"

"Evet efendim." Çocuk fenerin ışığını ikisine de uygun olacak bir açıda tam önlerinde tutuyordu ama gözleri yoldan çok Tom'daydı.

5 (Fr.) İyi akşamlar.